

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECĂ
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Staur. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 An . . . lei 300
Pentru 6 luni . . . lei 150

Grija de Banat

II.

Rezultatele reale ale demersurilor în legătură cu desideratele conferenței mixte dela Timișoara (1929), au fost prea minimale, deși memoriul în chestiune fusese comunicat tuturor factorilor de seamă: politici și bisericești ai Țării, inclusiv Sfântului Sinod și mai multor Ministere.

Un câștig de cauză, totuși, a rezultat depe urma acelei conferențe. S'a mobilizat adică, mai din adins, societatea românească din Banat; și o seamă de intelectuali s'au apropiat de problemă, în ultimii ani, tratând-o în studii speciale în care privință „Institutul Social Banat-Crișana”, cu revista sa, are un mare merit.

Menționăm în această privință mai ales numele d-lui Dr. I. Nemoianu — vor fi fost, de sigur, și alții, pe cari n'avem posibilitatea să-i constatăm pe toți, mai de aproape. Alături de aceștia înregistrăm și trei nume de preoți: protopopul Dr. Șt. Cioroianu și preoții Melentie Șora și Gh. Cotoșman.

Semnălăm bucușii ieșirea pe teren a condeiilor preoțești mai ales dintre cari unul rostește marele și durerosul *adevăr, că doctoriile date în formă de cuvântări, sfaturi, îndrumări, au rămas infructuoase.*¹⁾ În aceste cuvinte se cuprinde o întreagă experiență pastorală-didactică, negativă, ce nu va mai putea fi nesocotită și care impune imperios, ca și alți factori să fie puși în acțiune, alături de echipajul duhovnicesc, al Bisericii.

Problema, de care ne ocupăm din datorie mai mult decât din plăcere, se reduce în negativele sale, la următoarea stare de lucruri prea dureroase, constatate chiar de un fiu al Banatului: Banatul adică prezintă „natalitate extrem

de redusă, o mortalitate generală mare și, ca urmare, un escedent natural în minus, un procent redus de căsătorii și un procent urcat de divorțuri; tot așa un număr foarte mare de copii nelegitimi, adică toate simptomele de slăbirea instituției sociale, pe care o numim familie”.²⁾ Lângă aceste rele se mai adaogă și calitatea inferioară a generațiilor de copii după războiu³⁾.

Cari sunt urmările acestui dezastru național?

În loc de răspuns mai larg, vom exemplifica, citând ceea ce ne spune un preot din Timișoara: Numărul „caselor părăsite” din Banat atinge cifra înspăimântătoare de 5450. Adică pe tot atâtea vetre de case s'a stins viața românească, pentru a ajunge ele apoi pe mâini străine — de *minoritari, foarte adeseori* — în grija cărora se dau să-i întrețină nenorociții de Români, cari n'au voit să aibă urmași. Numai în plasa Oraviței de ex. sunt 950 case de acestea, din cari, cu drept cuvânt, se spune că s'ar putea forma două comune mijlocii⁴⁾. Iar părintele dela Jimbolia, într'un temeinic studiu,⁵⁾ ni dă informația mai mult ca dureroasă că, în 61 ani, populația românească din aceeași plasă a Oraviței s'a redus cu 12781 suflete!

Și-atunci, să ne întrebăm: *Nu e, oare, o crimă națională că, d'atâta vreme de când se tot constată fenomenul, mai mult ca tragic — rușinos chiar — al stingerii poporul românesc bănățean, în mod lent și tot atât de sigur — nu s'au găsit mijloace de înfrânarea acestei crime?*

¹⁾ Dr. I. Nemoianu: Mortalitatea infantilă în Banat pag. 6.

²⁾ O. c. 9.

³⁾ Pr. Mel. Șora: o. c. 15.

⁴⁾ Pr. Gh. Cotoșman: Dușmanul Banatului: Concubina-jul, 1936, pag. 126.

⁵⁾ Mel. Șora: Biserica, Familia și Natalitatea (reproducere din revista Institutului social Banat-Crișana). 1934, pag. 17

Ele trebuiau căutate! Căci, strigătul preoției, că nu mai poate ajunge la rezultate pe calea amvonului și a pastorației, cu mijloacele lor exclusiv duhovnicești, nu e numai de ieri — de alaltăieri. Strigătul acesta datează de decenii chiar. El e trecut în rapoartele și'n statisticele anuale ale eparhiilor noastre cari, nici ele, n'au alte puteri de înfrânarea răului, decât pastoralele și glăsurile de ocazie, la visitații canonice, din partea Prea Sfințiților episcopi, și glasurile amvoanelor sătești și orășenești, cari nu mai prind acum în sufletele celor ce și-au făcut a doua și statornică natură din criminala lor înrăire...

Și dacă, omenește grăind, mijloacele duhovnicești sunt epuizate fără a se fi putut măcar opri pe loc desfrâul și pierzania Neamului, atunci ne întrebăm cu o legitimă nedumerire și profundă îngrijorare:

— Nu crede, oare, Statul român, că a sosit clipa datoriei sale să intervină prin mijloace, cât de drastice măcar, până mai este ce salva??

În „Memoriul” conferinței dela Timișoara a fost indicată (pag. 38—40) necesitatea acestei intervenții. Și, ca unul din mijloacele de pus în lucrare a fost indicat: *o nouă reglementare a dreptului de proprietate și de moștenire în cazuri de acestea, de sinucidere a elementului etnic românesc.*

Se milita atunci, tocmai bazat pe părerile actualului președinte al „Astrei”⁶⁾ și ale altor doi fruntași bănățeni⁷⁾, pentru ideea de o nouă legiferare prin care *să se suprimă, în folosul Statului, dreptul de moștenire asupra caselor și vetrelor rămase după stârpituri și criminali de felul ardat.*

O clipă nu stăm la îndoială asupra dreptății și utilității unor măsuri de apărare națională de acest fel. Dreptul Roman cunoaște limitarea dreptului de moștenire. Iar Statului nostru, cine i-ar putea sta împotrivă în calea unei asemenea legiferări, provocată de rațiuni naționale și de Stat în aceeași vreme. Căci, cum s'ar și putea înțelege, ca Statul să rămână impasibil și pe mai departe, atunci când este în joc stângerea, succesivă și sigură și atât de criminală, a elementului etnic care-i dă o justificare înseși ființei sale de Stat al Românilor!?

În memoriul de care amintim, încă acum opt ani spuneam, cu titlu de motivare, ur-

⁶⁾ Dr. I. Moldovean: *Igiena Națiunii*, Cluj, 1925, pag. 41—42.

⁷⁾ Dr. P. Râmneanțu și G. Opre: *Micșorarea natalității în Banat prin avorturi criminale*, Cluj, 1928 pag. 57.

mătoarele: De ce n'ar intra și în preocupările legislative ale Statului nostru oarecari preparative de acest fel: de a împiedeca actele de sinucidere națională și de a preveni furișarea străinilor în moștenirea noastră națională și politică? Dacă Statul român, s'a simțit în drept — și a fost în dreptul său — să desființeze proprietățile mari în favorul unei dreptăți sociale, de o mai dreaptă distribuție a acelor între cetățenii Statului și între fiii Neamului, de ce n'ar avea și dreptul de a reglementa dreptul de moștenire între condițiile anormale, prin cari ne desființăm noi înșine? Aceasta mijlocire, așa ni-se pare — spuneam atunci și accentuăm și acum — ar fi *singura măsură, reală și efectivă, pentru a lovi în crima depopulării lente și pentru a salva vetrele românești în folosul Românilor!*

Astăzi, la opt ani după conferința dela Timișoara, stând în fața aceleiași crime colective de sinucidere a Românilor bănățeni, mărturisim, cu toată tăria, aceeași convingere despre datoria, inomisă și neîntârziată, a intervenției din partea Statului român.

Iar și până la așteptatele măsuri legislative, ar fi bine să se pună în lucrare și măsuri cu caracter administrativ, după felul celor ce se văd din următorul caz din comuna *Sâmbăteni* (județul Aradului), unde încă s'a întins pecinginea depopulării. Notarul satului și consiliul comunal constatașeră, că populația scăzuse, în zece ani, dela 3000 la 1900 suflete. Și atunci li-a venit buna inspirație, de-a sista plata lunară de Lei 1600.— a moașei satului, asigurându-i onorar de câte 200 Lei de fiecare caz normal de naștere. Și rezultatul a fost că numărul de 12 nașteri în 1933, a sporit în anul următor la cifra de 34 nașteri⁸⁾

Cazul acesta ar putea fi socotit ca o soluție fericită; și n'ar fi decât să se găsească cine să pună administrația comunală din Banat și de aiurea, la treabă, în acest senz. Mai ales că, nu odată am auzit vorbindu-se, înainte de Noul Cod penal, chiar și de avorturi sistematice, promovate de medici străini...

Dar să încheiem cu judecata osânditoare a însușit d-lui prof. N. Iorga, scrisă la 30 Ianuarie 1923, pe una din filele sfintei evanghelii a bisericii din Comloșul-bănățean. O reproducem pentru mai bun îndemn cătră ceice se cuvine, alături de cari, Biserica va continua, bucuroasă și cu râvnă, să acționeze:

⁸⁾ *Gazeta arădană „Știrea”* din 13 Februarie 1935.

„Națiile se țin cu sporul lor de oameni, prin belșugul lor de suflete și prin prisosul lor de muncă. Cu cât nu sporește, nu e îmbelșugare și nu prisosește: ele nu pot nici să-și acopere locul sub sine”⁹⁾

Un prețuit oaspe al Aradului românesc

— Dl profesor Jean Boutière —

Aradul găzduște, de peste trei săptămâni, un distins și tot pe atât de discret profesor francez dela Universitatea din Dijon (sudul Franței). Acum cincisprezece ani fusese, timp de mai mulți ani, profesor la liceul „Em. Gojdu” din Oradea. Iar acum, l-au determinat să vină încoaci, nu numai amintiri plăcute din vremea când ne făcea prețioase servicii în Bihor ca profesor de limba franceză, ci și studiile sale de specialitate — Filologia limbilor romanice — și dragostea sa de poporul român, a cărui limbă o vorbește în aleși și impecabili termini literari. Și dacă a stat între noi, la Arad, atâta vreme, l-au reținut aici o prietenie veche și o caldă ospitalitate, de cari s'a bucurat tot timpul, la reședința episcopescă.

La sosire între noi am avut plăcerea de a primi, în persoana D-Sale, și pe unul din laureații recenți al Academiei Române, care-i premiase lucrarea în franțuzește despre viața și opera lui Ion Creangă, cel atât de specific în literatura românească. Iar când va reveni, — ceeace ni-a promis-o așa de încrezător și afectuos — vom putea saluta în persoana D-Sale pe profesorul dela Sorbonne, care va preda acolo — începând cu noul an ce vine — Istoria limbii și literaturii române.

Noi, în special Arădanii, îi suntem foarte recunoscători pentru cinstea și plăcerea, pe cari ni le-a făcut, stând printre noi. Tot așa și pentru atențiile sale bucuroase pentru noi, luând parte la toate prilejurile noastre culturale și religioase-bisericești, ca de ex. la hramul dela Lipova, la adunarea generală a „Astrei”-Timișoara și cercetând mai multe comune din regiunea noastră.

În acest chip D-Sa ne-a putut cunoaște mai deaproape. Acest contact, firește, a fost un binefăcător stimulent și pentru noi ceice simțim, că avem pentru ce-l prețui și dori cât mai adeseori la noi.

⁹⁾ Dr. Gh. Ciuhandu : Calea Vieții și Calea Morții, 1925 pag. 23.

Înainte de a-și vedea de drum și de studii — pela Universitatea din Cluj, București, Iași, apoi pela Humuleștii lui Ion Creangă, Cernăuți și Varșovia, unde va ținea câteva conferințe — îi închinăm aceste șire scrise cu frățeasca noastră dragoste obștească.

Iar închinarea de despărțire cu dorința cât mai multor revederi aici, i-o adresăm d'abia acum, cu o explicație pentru cetitori: Din a-dins n'am scris de mai nainte despre prezența D-Sale aici, pentru a rămânea în nota aceleiași discreții care caracterizează deopotrivă pe distinsul oaspete, ca și pe amfitrionul său.

Să ne trăiți, Domnule profesor, și să ne revedem cu bine și sănătate!

Adunarea generală a Preoțimei eparhiale ca Asociație a Clerului

Vestisem în numărul trecut, numai în termeni generali, că adunarea a avut loc, aici, în ziua de 22 Septembrie. Acum, adăugăm câteva amănunte, înfățișate rezumativ, pentru orientarea cititorilor noștri și a acelor preoți, cari n'au putut lua parte la lucrările adunării.

După cuvântul prezidial al P. C. Pr. Fl. Codreanu și după lucrările inițiale, s'a citit raportul general despre activitatea despărțămintelor secției, cari corespund protopopiatelor. Activitatea pare să fi sporit față de trecut; dar totuși mai există despărțăminte, cari n'au activat în cadrele asociației, ca cercuri religioase, ci cu titlu de misiuni religioase, cari au altă programă și activează din ordinul autorității eparhiale. De aceea, adunarea a hotărât: să activeze toate „cercurile”, și și acolo unde ele au pausat ca atare; iar misiunile religioase să nu se mai încadreze în rapoartele către Asociație, pentru a preveni confuzia pe viitor și spre a intensifica și activitatea proprie a cercurilor religioase. Din 15 cercuri, într'un caz s'a raportat verbal, adunării; din alte două n'a intrat raport. Pe viitor vom da nume.

În legătură cu raportul casierului secției, care a arătat gestiunea pe anii 1935 și 1936 (anul trecut nu se întrunise adunarea generală) cu Lei 32.449, s'au constatat restanțe la prea multe despărțăminte, în privința cotizațiilor. Adunarea generală a hotărât încasarea lor, eventual cu ajutorul autorității eparhiale.

Fondul de ajutor al preoțimei (pentru cazuri de moarte), avea la 31 Martie 1937, Lei 752.070. S'a hotărât modificarea unor dispoziții din Statut, spre care scop se va studia chestiunea, cu termen de 31 III. 1938 pentru intrarea propunerilor.

A urmat restaurarea, care a dat următorul rezultat: Au fost aleși în comitetul secției: prot. St. Bogdan și preoții Il. Felea, C. Turicu, Tr. Golumba și Aurel Papp. Casier: pr. Viorel Mihuț; bibliotecar pr. I. Marșieu. În comisia pentru fondul de ajutor: prot. I. Georgea, Dr. P. Jucra și pr. I. Popescu. Iar ca membri ai aceluiași comitet de secție, pe cari să-i aleagă congresul general preoțesc, sunt propuși: Pr. Fl. Codreanu și ca președinte de secție; prot. Proc.

Givulescu, preoții D. Morariu, I. Ardelean, I. Imbroane, M. Șora și At. Todan.

Adunarea generală s'a ocupat și de alte probleme, ca de exemplu tipărirea unei *foi de propagandă pentru popor*, cu strictă satisfacere a neajunsurilor locale din eparhie. Era vorba de revista „Calea Mântuirii”, pe care o scosese (1935) pr. Ilarion Felea, după îndemnuri și cu aprobări oficiale. Adunarea generală s'a declarat gata să facă tot posibilul pentru reușita foii ce are să-și continue reparația. În legătură cu aceasta s'a ajuns și la concluzia, atât a necesității teoretice, cât și a înlăturării practice cu privire la *organizarea colportajului* în popor. Bună idee, ce de mult trebuia realizată. Să nădăjduim, că i-a venit acum vremea înlăturării, prin Asociația Clerului și cu colabărarea membrilor ei.

Adunarea generală s'a ocupat și de chestia impozitelor pe preoți și sesiuni. A hotărât să cumpere loturi de casă de odihnă pentru preoți, la mare, în localitatea Carmen Sylva, și la Buziaș.

A fost omagiți de Cler, I. P. Sf. Sa Patriarhul, pentru vrednicia Sa atitudine de apărarea Neamului și Bisericii; I. P. Sf. Mitropolit Nicolae pentru stăruințele încununat de rezultat în privința trecerii Preoțimii la fondul de pensie al Statului. Tot așa P. Sfințitul nostru, a cărui absență a fost mult regretată, fiind la București la ședințele sfântului Sinod.

Așa se vede, Asociația Clerului, încredințată conducerii nouului să președinte (chiar și numai de câteva luni), a intrat pe-un bun făgăș, care să mulțumească pe toți.

Două cărți bihorene și-o problemă — arădană

Cărțile sunt următoarele:

1. „*Monografia — almanah a Crișanei*”, ieșită din tipografia eparhiei noastre din Oradea, în 1936, în format mare, având 499 pagini, prin inițiativa și stăruința părintelui diacon *Aurel Tripon*, directorul tipografiei numite și cu patronajul „Casei Naționale a județului Bihor”, având și o prefață scrisă de d. T. Neș, directorul liceului „Emanuil Gojdu” din Oradea și președinte al acelei Case Culturale.

Prețul nu-l știm, nefiind indicat pe exemplarul de onoare, ce am primit personal.

Prefața semnalează „energia și devotamentul” părintelui A. Tripon, „fără de cari nu s'ar fi înlăturat” acea monografie.

Cartea cuprinde: Situația geografică a Bihorului; Geologia lui; Istoria lui și a Bisericii Bihorene; Școala; Societățile culturale, caritative și religioase; Sportul; Portul popular; Din minunile și frumusețile Bihorului; Literatura populară; Publicistica; Instituții și autorități; Geologia județului; Muzica și teatrul; Situația bancară, comercială și industrială; Figuri bihorene; în sfârșit Albumul intelectualilor.

Colaboratorii părintelui A. Tripon au fost următorii domni: Preotul prof. de Teologie Dr. Șt. Lupșa,

Teodor Neș director de liceu, Dr. Mircea Paucă geolog din București, Ștefan Mărcuș avocat artist din Oradea, D-na Angela Sălăgeanu-Buteanu din Beiuș, Eugen Ceonța profesor în Oradea, Dr. Liviu Popa avocat tot acolo și preotul Nichifor Jude din Căbești.

Spunem, pe scurt, că lucrarea, din chestiune poate să aibă și lacune, (după cum admite și prefața ei); dar, fără îndoială, trebuie să lăudăm și pe ostentori, ca și pe încurajatori, cari s'au întâlnit, într'un gând luminat pe care l-au și realizat: *de a pune în mâna publicului româneasc*, bihorean în primul loc, o lucrare de orientare asupra rolului și trecutului românesc, ca și asupra așezămintelor de tot felul, pe cari trebuie să le cultive și înalțe, pentru mai departe, *cugetul românesc și fapta românească* de foarte zilele

Cea de a doua lucrare este:

2. *Teodor Neș: Oameni din Bihor: 1848 — 1918*, ieșită și această lucrare din tipografia diecezană din Oradea. Are VII+652 pagini, cu un bogat indice de nume. Prețul: Lei 250.

Lucrarea aceasta dă, în multe pagini biografice ca și prin expunerea de altă natură, o bogată informație culturală despre bărbați și femei din Bihor, cari au activat acolo în cei șeptzeci de ani, de mai înainte de actul eliberării noastre politice. Cartea are următoarea împărțire, în expunerea sa: Perioada naționalismului oportunist (1848—1905); cea a autonomiei politice (1881—1905); cea a naționalismului intransigent (1905—1918). Prin urmare cuprinde nu numai o galerie de persoane, dintre cari cele mai remarcabile au fost tratate bine și amănunțit, ci și pagini istorice, cari vor fi de cel mai mare folos istoricului sistematic de mână. Iar aceasta cu atât mai vărtos, că d. Teodor Neș, deși nu e istoric după profesiune, a avut buna inspirație să citeze și să se provoace, pas cu pas, la o sumedenie de izvoare: cărți, reviste și gazete — o muncă vrednică de toată lauda.

Astfel în lucrarea sa, evidențiază aproape totul cu ce a contribuit Bihorul, în cei 70 de ani din pragul eliberării naționale, la mișcarea generală, politică și culturală românească, desegropând fapte și oameni vrednici de toată lauda. Intreagă lucrarea aceasta este rezultatul ostănelilor personale a d-lui T. Neș, în afară de patru biografii, pe cari le-a avut prin colaborare din afară, două din ele dela Arad (prof. Ed. I. Găvănescu despre prof. Al Gavra, și cel ce scrie aceste șire, despre fostul referent școlar arădan Dr. Giorgiu Popa).

Mai semnalăm un amănunt vrednic de toată lauda: Lucrarea d-lui T. Neș, așa voluminoasă cum este ea, a putut ieși din tipar prin înțelegerea și jertfa Comitetului școlar al liceului „Emanuil Gojdu”, condus de autor ca director, pre cum și la dorința adunării generale a părinților elevilor dela aceea școală.

„Problema” — „arădană”, ce se derivă din expunerea celor de mai sus, se evidențiază dela sine.

Noi întrebăm numai: Oare, Aradul nu va simți un îndemn și-o îndatorire pentru sine, de a nu rămânea mai pre jos?

Răspunsul să-l deie obștea românească și intelectualii noștri de aici, — fie individual, fie — mai ales — în forma colectivă a congresului cultural arădan ce vine, din a cărui față nu vom putea evada fără de angajamente de *muncă și jertfă*, serioase amândouă.

Căci, să se știe: stăruințele de cercetări istorice locale, câte s'au depus, au caracter particular, care nu s'a întâlnit — pe cât ar fi trebuit — cu sprijinul material, și mai puțin al oficialităților locale.

Congresele religioase mondiale din Anglia

de Prof. Vintilă Popescu.

În vara acestui an, reprezentanții Creștinismului din întreaga lume s'au întâlnit în Anglia, în două mari congrese, și anume: între 12 — 26 Iulie, la Oxford, „Creștinismul Practic”, iar dela 3 — 20 August la Edinburgh „Creștinismul teoretic”. Biserica Ortodoxă Română a luat parte numai la congresul Creștinismului practic, din Oxford, — unde s'a întrunit așa numita „Mișcare dela Stockholm” (The Universal Christian Council for Life and Work), urmărind următoarele scopuri:

1. Continuarea și întărirea prieteniei dintre Biserici, pentru aplicarea moralei creștine la problemele sociale ale vieții moderne.
2. Menținerea și dezvoltarea Ligii Națiunilor; și
3. Adunarea informațiilor cu privire la metodele cooperării Bisericilor din diferite țări, în vederea scopurilor de mai sus.

Înainte de a arăta ce s'a discutat și realizat la Oxford, socotesc că este necesar să dau câteva lămuriri, pentru ca cetitorii acestor rânduri să fie mai în clar cu aceste mișcări, la cari ia parte și Biserica noastră.

Dela Stockholm la Oxford.

În 1925 s'a ținut la Stockholm o conferință, numită adesea „Primul Consiliu modern al Bisericilor Creștine”, isvorâtă din necesitatea unei acțiuni comune pe terenul Creștinismului practic, într-o lume care este atât de împărțită și adânc învrăjbită. — Inițiatorul și organizatorul Stockholmului a fost *Nathan Söderblom*, primat al bisericii luterane din Suedia, care dorea să lărgască scopul „Alianței mondiale pentru pace prin biserici” (fondată în Aug. 1914), ca să cuprindă toate chestiunile morale și sociale. Proiectul său a luat ființă la conferința „Alianței mondiale” la Oud Wassenaar (Olanda) în 1919.

Conferința Mondială asupra Creștinismului practic s'a deschis la Stockholm în 19 Aug. 1925, cu peste 600 delegați aparținând la 37 națiuni și reprezentând:

Biserica Angliei, Bisericile derivate din Reformațiune — luterană, reformată, metodistă etc. —, Biserica Ortodoxă și Vechii Catolici. Din delegații Bisericii noastre amintesc pe I. P. S. Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului, I. P. S. Mitropolit Nectarie, al Bucovinei, P. S. Bartolomeu al Râmnicului, Arhim I. Scriban. S'au desbătut probleme vaste, ca: Biserica și Planul lui Dumnezeu în lume; Biserica și problemele economice, industriale, sociale și morale; raporturile internaționale; educația creștină; iar în privința modului practic de cooperare între Biserici a adoptat o rezoluțiune, care a devenit apoi un fel de caracter al mișcării dela Stockholm. S'a ales un comitet de continuare, care, la Eisenach, în 1929, s'a transformat în „Consiliul creștin universal al Creștinismului practic”, denumire păstrată până azi. În 1932 s'a stabilit la Geneva un secretariat general, care să coordoneze lucrările și să îndrumeze cercetările pentru adunarea de material în vederea congreselor.

Cercetările teologice au urmat în legătură cu facultățile teologice respective și au fost organizate conferințe teologice în 1927, în Canterbury, despre Natura Impărăției lui Dumnezeu; în 1928, la Wartburg, despre Christologie; în 1929, la Novi-Sad (Iugoslavia) și în 1930, la Berna, între teologii protestanți și ortodocși, iar în 1931 la Chichester (Anglia) despre Trupul lui Christos.

Criza, în care se afundă mereu viața modernă în toate aspectele ei, a ridicat tot mai mult chestiunea poziției Bisericii lui Christos pe pământ și a misiunii Creștinismului în lume, mai ales de când au eșit la iveală filosofii politice, a căror concepțiune de viață este limitată numai la lumea aceasta.

Și dacă la acestea adăugăm și chestiunea raportului dintre Biserică și Stat, atunci ne explicăm pe deplin: de ce, mișcarea mondială, de care vorbim, a fixat pentru Congresul din Oxford următoarele cinci subiecte, repartizate celor cinci secțiuni:

- Secțiunea I. Biserica și Națiunea.
- ” II. Biserica și Statul.
- ” III. Biserica, Națiunea și Statul față de ordinea economică.
- ” IV. Biserica, Națiunea și Statul față de Educație.
- și ” V. Biserica Universală și Națiunile.

La discutarea acestor probleme a fost invitată și Biserica noastră. S'a hotărât trimiterea unei delegații sub prezidiul unui înalt ierarh. S'a apelat mai întâi la I. P. S. Bălan, mitropolitul Ardealului, apoi la I. P. S. Mitropolit Visarion al Bucovinei, cari însă n'au putut primi din motive de sănătate. Tot din aceleași motive nici P. S. nostru episcop Andrei — care era greu bolnav — n'a putut accepta președenția acestei delegații. Sf. Sinod a aprobat, în cele din urmă, următoarea delegație: P. S. Irineu Târgovișteanul președinte și membrii: Arhim I. Scriban, Pr. C. Iordăchescu, dnl prof. univ. V. G. Ispir, Șerban Ionescu și Vintilă Popescu.

Această delegație a ținut o ședință, sub președinția P. S. Irineu, dându-se fiecărui delegat câte una din problemele de mai sus, spre cercetare.

(Va urma)

Răsvrătiri năbușite'n pace

— Bogatul nemilosiv și săracul Lazar —
de Pr Gh. Perva.

„Pentru ce ticăloșii au viață, ajung la adânci bătrânețe și sporesc în putere? Urmașii lor se înlemnăzesc vârtos, casele lor stau nevătămate, taurii lor sunt prășitori, juncanele lor tată și nu leapădă. Copilăria lor zburdă ca oile și tineretul lor dănuiește. Ei cântă din tambur și din harfă și se desfătează”. (Iov, 21, 7-12)

Câți dintre răstigniții acestei vieți, nu-și pun întrebări ca aceste ale răbdătorului Iov?! Și câte nu-și mai zic în deznădejdea lor: „Să fie oare numai o singură viață? aceea aici pe pământ? și pe aceasta să te resemnezi s'o trăiești târându-te?! Totul să se sfârșească „aci”?!“ O! ar fi o neghiobie să te jinduiești numai, ca săracul Lazăr, și să nu te răsvrătești, să nu răslorni mesele îmbelșugate, să nu sugrumi! Da, ar fi prea de răs învoiala aceasta, dacă n'ar fi adevărat ceea ce se spune în Evanghelia bogatului nemilosiv și săracului Lazar.

Întocmai ca și acest sărac, care „poftea să se sature din fărâmiturile ce cădeau dela masa bogatului” (Luca 16), câți buni și neprihăniți, nu au parte nici de fărâmiturile și rămășițele bucuriilor, pe cari le lasă Dumnezeu în lumea aceasta! De bună seamă, că sunt și săraci, cari nu vor vedea fața lui Dumnezeu, pentru că nu știu răbdă, nu sunt mulțumitori; după cum sunt și bogati, cărora nu le poți aduce nici o vină. Dar câți nu sunt nedreptățiți și se topesc după un strop de milă, de dreptate și omenie! Masa îmbelșugată, „praznicul”, e adesea a celor nevrednici — a celor „obraznici” zice proverbul Chiar și „fărâmiturile”, cari cad dela masa îmbelșugată a lui Dumnezeu, nu sunt ale Lazarilor, ci, adesea, ale „câinilor” — ale lîngușitorilor, ale demagogilor, cari se pun bine și cu aleșii soartei și se iau cu buna și cu cei răniți și încărcăți de „bube”: plângându-le sărăcia, mângâindu-le „ranele”, mai bine zis: întărâtându-le pasiunile împotriva neîndurătorilor.

Cum nu ar fi și mai mare numărul acelor cari, în ceasul de față, izbesc și ar izbi cu piciorul în masa cu de toate, dacă n'ar fi această modestă și singura adevărată *filosofie a încă unei vieți, cea după moarte*. Câți nu-și înneacă în ei, întocmai ca și Lazar, doririle juste, poftirile după bucurii mai bune! Câți nu preferă să moară cu dorul după o viață mai omenească, decât să strige, că „dinții lor nu sunt făcuți pentru păscut și pentru sfășiat”.

Multe răsvrătiri și răscoale, au fost înecate în pace, nu în sânge, datorită istoriei săracului Lazar și a bogatului fără inimă. Boerimea pământescă poate fi mult recunoscătoare Creștinismului pentru acest dar; deși, gândindu-le bine, nu știu cine e mai îndatorat a mulțumi: imbuibatul pentru care nu mai e nimic nou

sub soare, ori lipsitul ce are atâtea nădejdi? Nici să racul cu minte și necârtelnic nu le are pe toate; dar nici bogatul neîndurat și fără Dumnezeu. Unul, are pământul întreg și sentimentul penibil, că nu mai poate avea altceva în afară de acesta; celalalt, n'are nimic de aici, dar are nădejdea tuturor posibilităților, într'o viață dincolo de moarte: „Fiule, aduși aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr, așisderea, pe cele rele; ci acum, aici, el se mângâie, iar tu te chinuești”. (Luca 16, 25)

Aci este ce este! Această frază a părintelui Avraam, că dincolo e tocmai invers de cum e la noi pe pământ, e piatra unghiulară a așezărilor omenești! Fii binecuvântat, Doamne, pentru atâtea înțelepciune!

Dogma răscumpărării

După mitropolitul Antonie al Chievului

Traducere de Pr. A. Cuznețov

Scopul epistolei lui Pavel către Evrei, anume constă în a-l mângâia pentru această lipsă externă și a-l explica, că mângălerea spirituală, care se dă prin serviciul religios de mai înainte, în Creștinism se păstrează îndoit, dar această mângăiere nu se leagă de templul material și de Arhiereul păcătos, ci de Arhiereul vecinic (4,15; 5,10; 7,20; 4,6) de sâmbăta bucuriei nesfârșite (3,11-40), de legea mai bună decât a lui Moisi (7,12 8,7-18) de jertfa Dumnezeiască, de intrarea supraomenească în Sfânta Sfintelor, de spălarea nu numai a trupului, ci spălarea prin botez a sufletului spurcat (9,11-12; 10,22), unde locul perdelei templului este trupul lui preacurat (10,22). Aceeași gândire, deși mai pe scurt, o exprimă Ap. Pavel în cap. 2 al epistolei către Coloseni scrisă din aceleași motive (întristarea creștinilor pentru înlocuirea serviciului lui Moisi). Aici de asemenea se vorbește de tălerea împrejur spirituală, de zăpădul păcatelor noastre, de sabat și alte sărbători și de alte opriri ale Legii, cari păzeau pe evrei de spurcări.

E de însemnat ceva în aceste epistole și anume: vorbind de jertfa lui Hristos, de sângele Lui jertfit! Apostolul rămâne pe lângă părerea, că ele nu sunt pedepse cu moartea (deși voluntară), ci sunt un dar adus lui Dumnezeu Tatăl, în consonanță cu T. V. (Evr. 8,3 4; 9,9-14); astfel sângele lui Hristos, vărsat pe cruce, este un dar adus lui Dumnezeu, ca și sângele animalelor jertfite în T. V. Această idee cu claritatea deosebită despre jertfa lui Hristos, ca despre un dar, este exprimată prin următoarele cuvinte ale Apostolului: Că tot arhiereul este pus pentru ca să aducă daruri și jertfe; pentru aceea... să albească ceva de adus (Evr. 8,3).

De sigur, Apostolul Pavel nu reliefează însemnătatea complexă a jertfei lui Hristos prin explicarea acelei idei, că ea înlocuiește pentru credincioși actele liturgice ale T. V., de pierderea cărora ei s'au plâns. El spune, că Dumnezeu s'a adus pe sine jertfă lui Dumnezeu, fără păcat, și sângele Lui ne curăță de lucruri necurate (9,14). Aceeași spune și Ap. Ioan în ep. I cap.VI,7. Dar toate acestea expresii, ca și cuvintele Apostolilor despre puterea mântuitoare a Crucii Dumnezeiești (sânge, cruce), conțin aceeași idee comună despre răscumpărare, expusă de noi mai sus

(ideia renașterii morale), pentru că imediat armeză arătarea rezultatelor pur morale ale acestor noțiuni (curățirea conștiinței de lucruri moarte: Eu sunt răstignit lumii prin Crucea lui Hristos etc.)

[Va urma]

Cronică

I. P. Sf. Mitropolit Dionisie al Varșoviei și al întregii Polonii a sosit Sâmbăta cealaltă în țara noastră, însoțit de o aleasă suită, pentru a vizita pe I. P. Sf. Sa patriarhul nostru și cu gândul de a face și mai strânse legăturile dintre cele două Biserici surori ortodoxe: polonă și românească. Din acest prilej, care a însemnat și o zi de frumoasă sărbătoare a Bisericii noastre, Dumineca trecută, s'a slujit liturghie arhierască la patriarhie, căreia i-a urmat o recepție la palatul patriarhal, în fața membrilor prezenți ai Sfântului nostru Sinod. I. P. Sf. Mitropolit al Bucovinei, Visarion cu studii teologice din Rusia, a salutat pe I. P. Sf. Dionisie în numele Bisericii noastre. Părintele pr. Petre Partenie, secretar general, reprezentând pe Dl. ministru al Cultelor, a avut aceeași caldă sollicitudine și apreciere pentru Biserica soră. A răspuns delegatului Sf. Sinod ortodox polon, P. S. Sa Episcopul Sava și contele Ponirsk', ca reprezentant al statului polon, accentuând amândoi comunitatea de interese între cele două state și Bisericile lor ortodoxe. A urmat masa oferită de I. P. Sf. Sa patriarhul Miror, în cinstea oaspeților, schimbându-se între cei doi capi bisericești calde cuvinte de frățească dragoste. Atât statul român, cât și cel polon au dat atenție cuvenită importanței acestei întâlniri de căpetenii bisericești. Ceeace ne place cu atât mai mult, cu cât știm că statul polon, după tradiția sa religioasă este catolic. Dar și pentru că această întâlnire de căpetenii ierarhice ortodoxe are loc într-o vreme și într-o țară, unde reprezentanții papistășismului colindă, unul după altul ca într-o vânătoare de suflete. Intrevederile de lerathi ortodocși, cari sunt așa de mult de dorit și încep deja a se intensifica, vor contribui, desigur, la sporirea conștiinței noastre ortodoxe, în vederea problemelor noastre religioase de acasă ca și pentru înjgheburile unui front comun și cât mai solid, în fața celor ce ne ispitesc, sondând terenul pentru tot felul de cuceriri între noi.

Cerc religios În parohia Rădești, Duminecă 19 Sep. a. c. a avut loc un cerc religios, într-o atmosferă de creștinească evlavie, fiind biserica fixată. Au servit preoții: Ioan Popovici, Almaș, Emil Tomșa, Pescari, Ioan Iancu, Diecl, Gh. Cereanș, Almaș, Gh. Serb, Crocna. La sf. liturghie a predicat pr. Gh. Serb, explicând în cuvinte alese rostul sfânt al crucii pentru orice creștin. S'au cuminecat apoi credincioșii. A urmat și maslu. După aceea a urmat parastas pentru mult regretații pr. Avram Giurgiu din Rădești și pr. Vasile Giurgiu din Vața de sus. Printr'un panaginic actual pr. Ioan Iancu, scoate în evidență vrednicile celor decedați. Printre cei prezenți la lucrările cercului religios s'au remarcat și alți preoți și maici preotese precum și d. Septimiu Giurgiu, controlor financiar în Timișoara și alte persoane. După lucrările de înainte de masă s'a ținut vecernia, cu care prilej, păr. Ioan Popovici a ținut o conferință, prin care scoate în relief viața sufletească, încununată de virtuți, fără de cari viața trupească nu duce la fericire, nici vremelnică măcar. Cu aceasta, lucrările zilei au luat sfârșit.

Din Bihor ne vine vestea unei mari jertfe, adusă de un preot bihorean pentru biserica din satul său natal, pe care o păstorise. E vorba de profesorul pensionar dela Beiuș, iconomul-stavrofor Moise Popovici care fusese paroh în satul său Șeghiște, vechiul sediu protopopesc pe Valea Crișului-Negru. Se risipise vechea biserică protopopească și trebuia în loc alta nouă, pe care n'o putea ridica satul cu popor puțin și sărac. Atunci, pe lângă banii adunați din toate părțile cu ostăneli mari și din partea părintelui Moise, Sf. Sa s'a suflucat și la jertfă. Pentru acoperirea turnului bisericii a dat 29 140 Lei și pentru încheierea celorlalte lucrări a rupt lunar din leafa sa, două din trei părți, până s'a ajuns la 70.000 lei, cu titlu de împrumut. Concomitent a făcut și o fundație de 10.000 lei pentru ținerea edificiului bisericii în rândulă. Iar când era să-și reprimească, cu dobânzi, ceea ce împrumutase, a făcut un nou gest: a deslegat satul său de obligația restituirii împrumutului. Astfel jertfa părintelui Moise se ridică la frumoasa sumă de 130.140

Când te gândești că părintele Moise e om fără avere și nu are nici măcar o căsuță a sa, unde să-și odihnească bătrânele oase! Are, însă, suflet plin de mare, în cinstea căruia scriem această cronică.

Informațiuni

Consiliul eparhial s'a întrunit, la 30 Sept. a. c. sub prezidiul Pr. Sf. Sale Părintelui Episcop Andrei, în sesiunea canonică a secțiilor unite, pentru a rezolva mai multe chestiuni curente. După rugăciunea „Împărate Ceresc” s'a intrat în ordinea de zi cu consilierii prezenți: Mihai Păcățianu, Dr. I. Suciu, Dr. T. Botiș, Procopie Givulescu, Dr. Pa trichie Țucra, Dr. Gh. Ciuhandu, D. Muscan, S. Tr. Seculin, S. Stana; apoi dintre mireni: d-nii: Dr. E. Beleş, Ios. Moldovan, Dr. I. Marșien, Dr. Emil Velciu și Dr. I. Drincu; precum și consilierii supleanți: Preot Dr. N. Popovici, prof. A. Adamovici, pr. C. Turicu și d. prof. Vintilă Popescu.

Întai de toate s'a luat jurământul funcționarilor consistoriali, rămași până aci fără jurământ oficial. S'a trecut la numirea în postul de protopop al Timișorului cu voturile consilierilor ordinari, exceptând pe fostul comisar electoral păr. S. Tr. Seculin, care n'a votat. Cu șapte din 13 voturi exprimate a fost declarat numit protopop păr. diacon Alex. Bocșeanu, care întrunise majoritatea și în adunarea protopopească electorală. S'a luat act de împotrivirea I. P. Sfințitului Mitropolit Nicolae și a P. S. Episcop al Aradului față cu pornirea necanonică de a muta sediul episcopiei Caransebeșului pe teritoriul episcopiei Aradului, la Timișoara. S'a hotărât apoi, ca fundației episcopului Iosif Goldiș (născut acum 100 de ani) să i se creeze un regulament, pentru a fi înactivată în regulă. Tot așa cu privire la împărțirea fundației „Dr. P. Tege” s'a delegat o comisie. S'au făcut sugestiile pentru modificarea parțială a regulamentului pentru parohii. S'au inițiat demersuri pentru reorganizarea bibliotecii eparhiale și ca internatului eparhial de fete să i se întocmească un nou regulament, potrivit necesităților de acum și din viitor.

Conferințele catihetice-protopopești sunt în curs de de ținere. În trecut s'au remarcat prea multe absențe nejustificate, cari nu vor mai fi

tolerale. Aceasta se aduce la cunoștința celor interesați, cu adaosul, că preoșimei din protopopiatul Buteni i s'a adus laudă, pentru participarea din rândul trecut a tuturor preoșilor, până la unul.

Pr. Ioan Micu, paroh emerit, decedat în 27 Septembrie 1937, după o lungă și grea suferință în vârstă de 75 ani. Înormântarea a avut loc Marți, 28 Septembrie, ora 17, din sfânta biserică parohială ort. rom. din Timișoara, circ. III (Elisabetin), în cimitirul comunal din circ. IV (Iosefin). Odihnească în pace!

Nr. 5364/1937.

Comunicat

În conformitate cu adresa Consiliului central bisericesc No. 8328/1937, aducem la cunoștință P. C. profesori de religie și preoși că la sfârșitul lunii Octomvrie a. c. va apărea în editura Institutului Biblic al Patriarhiei române, *Noul Testament* cu textul îndreptat de o comisiune instituită anume în acest scop.

Ediția aceasta va avea format portabil, legat în pânză și se va vinde la prețul de 30 lei exemplarul, la care nu se va mai putea face rabat.

De ci dispunem ca să nu se cumpere alte ediții din editura străină de biserică noastră, ci să se aștepte apariția ediției de mai sus.

P. C. Profesori de religie să aștepte cu recomandarea Noul Testament pentru elevi până la apariția editurii anunțate.

Arad, 25 Septembrie 1937.

Consiliul Eparhial ort. rom. Arad.

Nr. 5821/1937.

Școala de cântăreși

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în Școala de cântăreși a Eparhiei se primesc elevi dela 17 ani în sus, absolvenți de cel puțin 4 cl. primare, în baza unui examen de primire.

Elevii vor plăti 600 Lei lunar, taxă de întreținere și 100 Lei anual taxă școlară.

Cererile de admisiune vor fi însoțite cu actele justificative și anume:

1. Extras din matricula botezaților;
2. Certificat școlar;
3. Certificat de moralitate dela oficiul parohial;
4. Certificat medical că e deplin sănătos și apt pentru oficiul de cântăreș bisericesc.

Cererile de primire se vor înainta Consiliului eparhial până la 20 Octomvrie a. c.

Cursurile se încep la 1 Noemvrie a. c.

La cererea de primire petentul va alătura și hotărârea Consiliului parohial respectiv, că după absolvirea cursurilor îl va aplica de cântăreș bisericesc în acea parohie.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 28 Septembrie 1937.

† Andrei
Episcop.

Aviz

Aflăm cu plăcere, că manualul catihetic „*Hristos în Școala*”, scris de diaconul D. Călugăr, a ieșit din Tipografia arhidecezană în a doua ediție — revăzută și sporită — atât partea I, cât și partea II a valoroasei lucrări.

Volumul I, legat în pânză, având VIII + 536 pagini, costă numai 220 Lei și tratează în lecții materialul pentru clasele primare I—IV. Volumul al doilea, pentru clasele V—VII, încă e în preț de Lei 220.

Amândouă volumele se găsesc la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu.

Din partea Noastră atragem bucuros atenția asupra acestei lucrări, așa de necesară și utilă fiecărui catihet. De aceea, împreună cu Sf. Sinod o recomandăm călduros, pentru bibliotecile parohiale și protopoești, și pentru toți catiheții noștri.

Negăsindu-se prea multe exemplare din această lucrare, este în interesul tuturor celor care o doresc, să o comande fără întârziere.

Comanda se poate face și prin Librăria noastră Diecezană.

Consiliul eparhial

Concurs

Consiliul parohial ort. român din *Colonia-Crișana*, protopopiatul Chișineu-Criș, pentru îndeplinirea parohiei vacante publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficial „*Biserica și Școala*”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Folosința sesiei parohiale constătătoare din 32 jugh. cad. pământ arabil.
2. Casa parohială.
3. Stolele legale și
4. Întregirea salariului dela Stat, pentru care parohia nu garantează.

Alesul preot va predica regulat în Dumineci și sărbători, va catehiza la școala primară din loc, va suporta achitând regulat toate impozitele după întreg beneficiul preoșesc.

Parohia este de clasa II-a (a doua), deci dela concurenți se cere calificarea pentru astfel de parohii.

Concurenții la acest post de paroh, se vor putea prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare, — având în prealabil avizul protopopului — în parohia Col. Crișana, pentru a face cunoștință cu credincioșii și pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale, în oratorie și în cântare, conformându-se întru toate dispozițiilor din art. 33 a regulamentului pentru parohii.

Cererile însoțite de acte justificatoare, adresate Consiliului parohial din Col. Crișana, se vor înainta Prea Sf. Sale Părintelui Episcop Dr. Andrei Magier, în termenul concursual.

Col. Crișana, din ședința ținută la 13 Iulie 1937.

În conșlegere cu:
P. Marșieu
protopop

Consiliul parohial